

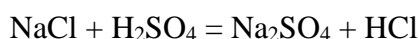
Hidrogén-klorid és sósav

Hidrogén-kloridot számos eljárással gyártanak, így többféle kiindulási anyaga létezik, de nagy mennyiségben történő gyártása csaknem mindig más vegyi anyagok ipari léptékű gyártásához kapcsolódik.

a) Hidrogén-kloridot hidrogénből és klórból állíthatunk elő magas hőmérsékleten (250 °C felett) vagy fény hatására. Írja fel a reakció egyenletét!

.....

b) A hidrogén-klorid előállítható a kloridokból, ha azokat tömény kénsavoldattal melegítjük; e célra iparilag konyhasót használnak. A reakció mellékterméke a glaubersó, melyet a gyógyászatban hashajtásra használnak. Rendezze a reakció egyenletét:

A fentiek alapján adja meg a glaubersó képletét és a szabályos nevét!

.....

c) Szerves vegyületek klórozásánál melléktermékként szintén igen nagy mennyiségben keletkezik hidrogén-klorid. Írja fel a metán klórral való reakciójának egyenletét!

.....

Melyik szerves kémiai reakciótypusba sorolható a fenti reakció?.....

d) A sósavat hidrogén-klorid vízben történő oldásával állítják elő. A kereskedelmi forgalomban kapható tömény sósav 38,0 tömegszázalékos. 5,00 dm³ 38,0 tömegszázalékos sósav előállításához hány dm³ 25 °C-os, standard légköri nyomású HCl-ra van szükség? A tömény sósav sűrűsége 1,19 g/cm³.

(2022. október)

Megoldás: (18 pont)

a) $\text{H}_2 + \text{Cl}_2 = 2 \text{HCl}$	<i>1 pont</i>
b) $2 \text{NaCl} + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{Na}_2\text{SO}_4 + 2\text{HCl}$	<i>1 pont</i>
Na_2SO_4	<i>1 pont</i>
nátrium-szulfát	<i>1 pont</i>
c) pl. $\text{CH}_4 + \text{Cl}_2 = \text{CH}_3\text{Cl} + \text{HCl}$	<i>1 pont</i>
szubsztitúció	<i>1 pont</i>
d) $V(\text{oldat}) = 5,00 \text{ dm}^3 = 5000 \text{ cm}^3$	<i>1 pont</i>
$m(\text{oldat}) = 5000 \text{ cm}^3 \cdot 1,19 \text{ g/cm}^3 = 5950 \text{ g}$	<i>1 pont</i>
$m(\text{HCl}) = 0,38 \cdot 5950 \text{ g} = 2261 \text{ g}$	<i>1 pont</i>
$n(\text{HCl}) = 2261 \text{ g} / 36,5 \text{ g/mol} = 61,94 \text{ mol}$	<i>1 pont</i>
$V(\text{HCl}) = 61,94 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = \mathbf{1518 \text{ dm}^3}$	<i>1 pont</i>
$m(\text{víz}) = 5950 \text{ g} - 2261 \text{ g} = 3689 \text{ g}$	<i>1 pont</i>
$V(\text{víz}) = 3689 \text{ g} / 1,00 \text{ g/cm}^3 = 3689 \text{ cm}^3 = \mathbf{3,69 \text{ dm}^3}$	<i>1 pont</i>
$c(\text{HCl}) = n(\text{HCl}) / V(\text{oldat}) = 61,94 \text{ mol} / 5,00 \text{ dm}^3 = \mathbf{12,4 \text{ mol/dm}^3}$	<i>1 pont</i>
e) $\text{Na}_2\text{CO}_3 + 2 \text{HCl} = 2 \text{NaCl} + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$	<i>1 pont</i>
(vagy a helyes anyagmennyiség-arány használata)	<i>1 pont</i>
1,00 cm ³ tömény sósavban 0,0124 mol HCl van	<i>1 pont</i>
$n(\text{Na}_2\text{CO}_3) = 0,0062 \text{ mol}$	<i>1 pont</i>
$m(\text{Na}_2\text{CO}_3) = 0,0062 \text{ mol} \cdot 106 \text{ g/mol} = \mathbf{0,657 \text{ g}}$	<i>1 pont</i>